

Luontoviisaat kunnat verkostoon liittymistä koskeva valtuustoaloite

220/11.03.04.04/2023

KV 15.05.2023 § 55

Valtuutettu Maija Kranni luki allekirjoittamansa luontoviisaat kunnat verkostoon liittymistä koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

”Valtuustoaloite Forssan kaupungin liittymisestä Luontoviisaat kunnat -verkostoon

Ilmastokriisin ohella luontokato eli luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on yksi aikamme suurista globaaleista haasteista. Vuoden 2022 luontosuhdebarometrin* mukaan suomalaisten huoli luonnon tilasta on viime vuosina merkittävästi kasvanut ja luontokatoa pidetään jopa ilmastonmuutosta suurempana uhkana.

Luonnon monimuotoisuuteen vaikutetaan ennen kaikkea paikallisesti. Suomalaista luontoa voidaan suojella vain Suomessa, ja forssalainen luonto - sen suojelu on meidän forssalaisten vastuulla. Maankäyttöön liittyvät ratkaisut vaikuttavat merkittävästi luonnon tilaan ja kaavoitusmonopolin myötä kunnat ovat luonnon monimuotoisuuden parantamisessa avainasemassa.

Forssa on kuntastrategiassaan sitoutunut ekologiseen järkivihreyteen, joka pitää sisällään luonnon ja rakennetun ympäristön monimuotoisuuden ja tasapainon vaalimisen. Forssan kaupunki on tehnyt luontotyötä jo pitkään ja kansallinen kaupunkipuistomme on erinomainen esimerkki lähiluonnon merkityksestä kaupungin imagolle ja kuntalaisten hyvinvoinnille.

Me allekirjoittaneet ajattelemme, että luonnon monimuotoisuuden heikentymiskehityksen kääntämiseksi Forssan on tehtävä entistäkin määrätietoisempaa luontotyötä. Suomen ympäristökeskus, Kuntaliitto ja ympäristöministeriö koordinoivat yhdessä Luontoviisaat kunnat -verkostoa, jonka jäsenkunnat ovat edelläkävijöiden joukossa sitoutuneet suojelemaan luonnon monimuotoisuutta.

Verkostoon liittymisen kriteerit sisältävät luontokadon hillintätoimia ja linjauksia, joilla kunta vähentää oman toimintansa luontoa heikentäviä vaikutuksia. Lisäksi kunta sitoutuu vaikuttamaan alueensa toimijoihin kuten asukkaisiin, yrityksiin sekä vapaa-ajan asukkaisiin siten, että alueen toimijoiden tietoisuus luonnon monimuotoisuudesta lisääntyy. Samalla tarjoutuu mahdollisuus koota yhteen Forssan kaupungin toimia luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi sekä tuoda luontotyötämme näkyväksi.

Verkosto tarjoaa tukea kunnan tekemään luontotyöhön ja luonnon kestävään käyttöön sekä parantaa kuntien välistä yhteistyötä. Verkoston kautta on mahdollista saada tietoa ja koulutusta

ajankohtaisista luontoteemoista, jakaa kuntien parhaita käytänteitä ja toteuttaa kuntien yhteishankkeita.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Forssan kaupunki liittyy Luontoviisaat kunnat -verkoston jäseneksi. Verkoston jäsenyys tukisi sitä käytännön työtä, jolla edistetään strategiaamme tavoitteita ja vahvistaisi Forssan brändiä järkivihreänä ja luonnonläheisenä kaupunkina.

* Luontosuhdebarometri 2022 <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/suomalaisten-huoli-luonnon-tilasta-kasvanut-luontokato-tunnistetaan-nyt-merkittavaksi-uhaksi>

Luontoviisaat kunnat -verkoston nettisivut: www.luontokunnat.fi”

Valtuutettu Maija Krannin lisäksi aloitteessa olivat mukana valtuutetut Kristiina Halonen, Sirkka-Liisa Ilvonen, Katariina Pohjalainen, Ville Sundell ja Tapio Virtanen.

Päätös Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 22.05.2023 § 187

Esittelijä Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, puh. 03 4141 5260

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää aloitteen teknisen ja ympäristötoimen toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

YMPLA 04.02.2025 § 4

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg,
p. 050 5640009, niina.salminen@forssa.fi

Luontoviisaat kunnat -verkostoon liittyminen tukee Forssan kaupungin strategian toteuttamista. Verkostoon liittyminen edellyttää valtuuston, hallituksen tai muun vastaavan toimivaltaa käyttävän tahon päätöstä. Päätöksessään kunta sitoutuu verkoston kriteereihin, jotka tulee täyttää neljän seuraavan vuoden aikana.

Kriteerit ovat:

- Kunta sitoutuu kuntastrategiassa tai muussa strategisessa asiakirjassa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.
- Kunta laatii luonnon monimuotoisuuden turvaamisen Lumo-toimintaohjelman tai -strategian (kunnallinen tai alueellinen). Lumo-ohjelma voi olla osa kunnan ympäristöohjelmaa.

- Kunta perustaa poikkitoimialaisen työryhmän edistämään luonnon monimuotoisuutta.
- Kunta kartoittaa omistamiensa maa- ja vesialueiden arvokkaat luontokohteet.
 - Arvokkailla luontokohteilla tarkoitetaan esim. uhanalaisia luontotyyppejä ja suojeltuja alueita.
 - Kunta vie keräämänsä tiedon omaan ja mielellään myös kansallisiin kuten FEO:n ja Laji.fi tietojärjestelmiin.
- Kunta ottaa luonnon monimuotoisuuden huomioon omistamiensa metsien sekä hallinnoimiensa viher-, virkistys- ja vesialueiden hoitokäytännöissä.
 - Huomioimisella tarkoitetaan sitä, että kriteerit on kirjattu kunnan lumo-ohjelmaan, viher- ja metsänhoitosuunnitelmaan tai muuhun vastaavaan hoitosuunnitelmaan. Tarvittaessa kunta uudistaa hoitokäytännöt kriteerien mukaisiksi.
- Kunta sitoutuu lisäämään kuntalaisten ja yritysten lumo-tietoutta ja osallistamaan heitä Lumo -ohjelman suunnitteluun ja toteutukseen. Kunta sitoutuu lisäämään henkilöstön ja kuntapäätäjien tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta.

Liittyminen edellyttää sitoutumista ja resurssointia. Lumo-ohjelman laatiminen vaatii ulkopuolisen vetäjän. Lisäksi ohjelman sisällön tuottamiseen todennäköisesti tulee teettää joitain luontoselvityksiä. Huomattavaa on, että Lumo-ohjelman tarkoituksena on olla pohjana ja auttaa niin kaavoitusta kuin käytännön toimien toteutusta, esimerkiksi antaa tietoa mitkä puistoalueet on edullisinta kehittää luonnontilaiseen suuntaan ja mitkä alueet sopivat esimerkiksi leikkuunurmikentiksi.

Suomen ympäristökeskus ja Kuntaliitto yhteistyössä Luontokunnat-verkoston kanssa ovat laatineet oppaan kunnan luonnon monimuotoisuus ohjelman eli LUMO-ohjelman tekemiseksi: <https://luontokunnat.syke.fi/wp-content/uploads/sites/4/2024/02/Kunnan-Lumo-ohjelman-tekeminen-ja-jalkauttaminen-Final-1.pdf>

Tällä hetkellä Luontoviisaita kuntia on kymmenkunta.

Forssan kaupunki on jo tehnyt paljon toimenpiteitä, jotka tukevat verkostoon liittymistä ja vaadittavan Lumo-ohjelman laatimista, kuten esimerkiksi Forssan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laadintaa, kaupungin ekologisten vyöhykkeiden suunnittelua sekä hulevesiohjelman päivitystä.

Esittelijä

Tekninen johtaja

Päätösehdotus

Ympäristölupalautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Luontoviisaat kunnat verkostoon liittyminen on Forssan kaupunkistrategian mukaista ja edistäisi sen toteuttamista, mutta edellyttäisi lisäresurssien osoittamista ainakin aluksi Lumo-ohjelman laatimiseksi ja luontoarvojen kartoittamiseksi.

Päätös

Ympäristölupalautakunta hyväksyi ehdotuksen.

